

prokázati soukromoprávní důvod a způsob nabývací, nestačí průkaz uplynutí pouhé vydržecí doby, nýbrž musil by prokázati i soukromoprávní důvod držby na př. smlouvou, i kdyby se odvolával na vydržení mimořádné, čtyřicetileté. Ovšem stačilo by, i kdyby důvod byl neplatným, jen kdyby tu byl, neboť neslouží zde k tomu, by se jím zkrátila vydržecí doba, jako v § 1461, kde se ovšem předpokládá důvod platný, nýbrž k tomu, by se prokázala soukromoprávnost držby a tudíž práva, na ni zakládaného. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje i úvaha, že i právo podle Šu 70 ob. zřiz. vyžaduje obyčej ustálený již roku 1864, což sahá často, jako právě i v souzeném případě, daleko do minulých staletí. Kdyby to o sobě stačilo k vydržení, byl by tím ústav § 70 ob. zř. úplně odbourán a § sám úplně z právního řádu vymazán, neboť pak by všichni pravováreční měšťané měli právo »vydrženo« a jejich práva by byla bývala soukromá (srv. rozh. čís. 2661 sb. n. s.). Nejde tudíž pro nedostatek soukromoprávní smlouvy ani s hlediska vydržení o poměr soukromoprávní a není proto ani z tohoto důvodu pořad práva přípustným. Ostatně jsou důvody rekursního usnesení v tomto bodě poněkud nejasné, pravice, »že, i kdyby zde smlouvy z roku 1845 nebylo, byl by nárok na braní dříví založen vydržením, poněvadž obec T. dodávala od roku 1845 nepřetržitě až do roku 1925 dříví u vědomí, že jest k dodávání tomu smluvně zavázána, a ku splnění závazku toho«, neboť nelze z nich seznati, kterou jinou smlouvou než z roku 1845 se obec pokládala smluvně zavázanou. Na stavu věci, rozhodném pro řešení otázky přípustnosti pořadu práva se nic nezměnilo ani úpravou, které se dostalo právu měšťanstva na dříví z městských lesů v roce 1865 řízením podle cís. pat. ze dne 5. července 1853, čís. 130 ř. zák., neboť narovnáním tehdy dojednaným byl jen sjednán nesporný základ pro obsah upravovaného práva podle Šu 9 cís. pat. pro další úpravu, ale jinak jím nemohlo na právní povaze sporných práv býti právě tak nic změněno jak narovnáním z roku 1844, o němž byla již řeč. Když tedy řešení otázky, zda uplatněný nárok svou povahou je nárokem soukromoprávním — a řešení to patří podle Šu 1 j. n. jistě na pořad práva — vedlo k záporné odpovědi, že tu nejde o právo soukromé, pak výrok o dovozovaných důsledcích z práv těch, by žalovaná strana uznána byla povinnou odvésti zadržené dávky, jak to v žalobní prosbě obsaženo, na pořad práva nenáleží, neboť soud nemůže rozhodovati, zda strana povinna jest dávkami, zakládajícími se na poměru veřejnoprávním. Bylo tedy tak rozhodnouti, jak se stalo. Tím pozbyly významu ostatní důvody napadeného usnesení a jimi se obírající vývody rekursu, neboť jsou pro řešení věci s hlediska tuto zaujatého úplně nerozhodné, zejména pokud se dotýkají otázky, zda a proč o sporném právu v minulých dobách rozhodovaly správní úřady a zda některé z osob účastněných na tehdejší jednání kdysi a proč mínily, že by věc, nedojde-li k dohodě, o níž pracovaly, musila býti řešena v řízení sporném.

Cís. 6527.

Domáháno-li se žalobou rozluky manželství z důvodu hlubokého rozvratu manželem, z jehož viny bylo manželství k žalobě druhého man-

žela rozvedeno od stolu a lože, nelze výsledky rozvodového řízení bráti za podklad rozsudku o rozluce manželství a otázku viny (nevinu) pokládati rozvodovým sporem za právoplatně rozsouzenou i pro spor rozlukový.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1926, R I 1016/26.)

Rozsudkem ze dne 24. prosince 1925 bylo k žalobě manželky rozvedeno manželství stran od stolu a lože z viny manželovy. Napotomní žalobu manžela o rozluky z důvodů §u 13 e) a h) procesní soud první stolice zamítl, maje za to, že okolnosti žalobcem a žalovanou v tomto sporu uváděné, byly již uplatňovány ve sporu o rozvod a že, když v rozvodovém sporu právoplatným rozsudkem ze dne 24. prosince 1925 bylo uznáno na rozvod jen z viny manžela z důvodu, že nakládal se svou manželkou vícekrát zle, jí těžce ubližoval a opětovně ji na cti urážel, že se dopustil cizoložství a že jedině jeho vinou nastal hluboký rozvrat manželství (§ 13 písm. a), e), h) zák. rozl.), kdežto na žalované vina neshledána, bylo by zbytečno v tomto rozlukovém sporu vinu manželů nově posuzovati, že naopak otázka viny (nevinu) žalované manželky jest rozsudkem rozvodovým právoplatně rozřešena a že by se přičilo dobrým mravům a bylo by porušením platného právního řádu, kdyby právo žalobní podle zákona rozlukového mělo býti přiznáno proti manželčině vůli také jedině provinilému manželu, jehož výhradnou vinou došlo k rozvodu; nepřipustil proto soud důkazy žalobcem o tvrzených, v rozvodovém sporu již projednaných a zjištěných okolnostech nabídnuté jako zbytečné a žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci dále jednal a znovu rozhodl. Doplnění řízení, nařízené prvnímu soudu, týkalo se okolností, opodstatňujících jednotlivé důvody rozlukové. Ku konci důvodů uvedl odvolací soud: Napadený rozsudek ovšem pokládá za zbytečné v tomto rozlukovém sporu nově posuzovati vinu manželů, vycházejí ze zjištění ve sporu rozvodovém, že se žalovaná činů za vinu jí kladených nedopustila, leč neprávem, neboť řízení o rozluky ovládáno jest zásadou vyhledávací, zásadou pravdy materiální, kdežto řízení o rozvod zásadou pravdy pouze formální, tak že výsledky řízení rozvodového nemusí odpovídati pravdě. Nelze proto výsledky řízení rozvodového bráti za podklad rozsudku o rozluce manželství a otázku viny (nevinu) žalované pokládati i pro tento spor za právoplatně rozsouzenou. Rovněž nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že dle zákona rozlukového právo žaloby nepřisluší manželu, z jehož výhradné viny došlo k rozvodu, poněvadž by se to prý přičilo dobrým mravům a bylo by to porušením platného řádu právního, neboť zákon rozlukový pro názor ten opory nepodává a stanovisko prvního soudu mohlo by obstáti toliko při žádostech za rozluky na základě provedeného již sporu o rozvod dle §u 17 zák. rozl., kdy výrok o vině z rozsudku rozvodového se prostě přejímá, kdežto účelem a smyslem žaloby o rozluky jest právě prozkoumání vzhledem k různosti řízení otázku viny. Soud odvolací je tudíž názoru, že jest zapotřebí všechny důkazy žalobcem

o jeho tvrzeních nabídnuté nebo které ještě nabídne včetně důkazu výslechem stran provést, aby pravá příčina rozvratu manželského a vina stran na něm bezpečně a přesně byla zjištěna.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatelka, poukazujíc k tomu, že v rozvodové rozeprě, této rozlukové rozeprě předcházevší, provedl soud veškeré stranami nabízené důkazy a že se obíral veškerými námitkami nynějšího žalobce, tehda v roli žalovaného, jakož i jejími tvrzeními, tehda v roli žalobkyně, a že na tomto podkladě, bedlivě zhodnotiv výsledky provedených důkazů a veškerého jednání, dospěl ku konečnému výroku, jímž rozvedl jejich manželství od stolu a lože z výhradné viny manžela, tvrdí, že žalobcovou věcí bylo, by v rozvodové rozeprě soustředil proti ní všechny námitky na svou obranu a nabídl důkazy o svých tvrzeních, z nichž dovozoval její vinu na hlubokém rozvratu manželském, a že, když tak neučinil, stížil si sám své postavení, ačkoli ve skutečnosti uvedl v rozvodové rozeprě v podstatě vše, co uváděl také nyní, byť i snad nekonkretisoval tak přesně jednotlivých skutečností, jak to činí nyní v rozlukové rozeprě. Dále míní, že, kdyby žalobce vystoupil nyní proti ní s rozvodovou žalobou, kterou by se domáhal rozvodu z její viny a kterou by opíral o skutečnosti, o které opírá své nynější žádání žalobní, byla by taková žaloba zamítnuta z důvodu věci rozsouzené. Že když by žalobcem v této rozlukové rozeprě nově uváděné okolnosti nestačily pro rozvod manželství od stolu a lože, tím méně nemohou postačiti pro rozluk z její viny. Že právem uvádí rozsudek prvé stolice, že by se přičilo dobrým mravům, a bylo by porušením platného řádu právního, kdyby žalobní právo podle rozlukového zákona mělo býti přiznáno proti manželčině vůli provinilému manželu, jehož výhradnou vinou došlo k rozvodu. Že ostatně první stolice vzala zřetel na veškerá tvrzení žalobcova, hodnotila je tak, jako kdyby byla úplně prokázána, a došla ku jedině správnému závěru, že jde vesměs o důvody nepostačující svou závažností, aby, i kdyby byly prokázány úplně, mohlo býti vyhověno žalobcově žalobě rozlukové a mohla býti rozluka vyslovena z výhradné viny její. Z toho stěžovatelka dovozuje, že řízení není neúplné, a že proto rozsudek prvé stolice neměl býti zrušován. Stížnost není však důvodna. Podle §u 13 poslední odstavec rozlukového zákona musí býti ve sporech o rozluku postupováno podle předpisů platných o tom, jak vyšetřovati a posuzovati neplatnost manželství. Podle §u 14 dvorního dekretu ze dne 23. srpna 1819, čís. 1595 sb. z. s. a §u 10 nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák. musí býti k tomu působeno, by vysvětleny byly všechny okolnosti skutkové, pro rozhodnutí rozlukové rozeprě důležité, důvody pro rozluk manželství uváděné musí býti sice objasněny úplně, avšak také přísně zkoumány, a musí býti platné manželství proti každému odporu svévolnému vzato v ochranu z úřední povinnosti. Kdežto podle §u 1 cit. nařízení ministerského s výhradou zvláštností, které jdou na jevo z ustanovení všeobecného zákonníka občan-

ského, úvodního zákona k civilnímu řádu soudnímu a následujících nařízení dlužno v řízení ve sporných věcech manželských v §§ 94, 97 a 107 obč. zák. předepsaném šetření předpisů civilního řádu soudního, vystupuje v rozlukovém řízení zásada oficiosity, tím tedy se určuje úvaha, pokud může býti v rozlukovém řízení použito spisů předcházejícího řízení rozvodového jako důkazu listinného. Toho ostatně je si stěžovatelka sama vědoma, praví-li ve své stížnosti, že pro rozvodové řízení platí zásady pravdy formální, kdežto rozlukové řízení je ovládáno zásadou pravdy materiální. Nerozhoduje tedy v rozlukové rozepři, jaké bylo procesní chování žalobcovo v rozvodovém řízení, a když odvolací soud — a to plným právem — uznal, že řízení v první stolici je neúplným, poněvadž převážně vycházelo ze skutků zjištěných v rozvodové rozepři, při tom však první stolicí nebylo dbáno povinností ukládaných hořejšími předpisy soudu v rozlukových rozepřích, dlužno jeho závěry a jeho zrušovací usnesení z důvodů v napadeném usnesení uvedených schváliti a bezdůvodné stížnosti upříti úspěch.

Čís. 6528.

Pensijní pojištění.

Na základě zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. na rok 1907 nabyt zaměstnanec práv z pojištění již pouhým nastoupením služebního místa a nemůže se proto domáhati na zaměstnavateli náhrady škody, ježto ho nepřihlásil k pojištění nebo nezaplatil v čas premií.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1926, Rv I 596/26.)

Žaloba zaměstnance proti bývalému zaměstnavateli o náhradu škody, ježto ho žalovaný nepřihlásil k pensijnímu pojištění, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce domáhá se na žalované firmě náhrady škody, kterou prý utrpěl tím, že ho žalovaná nepřihlásila k pensijnímu pojištění, ačkoli byl u ní v době od 1. dubna do 30. listopadu 1909 zaměstnán a podléhal pojišťovací povinnosti, čímž prý se stalo, že když se stal roku 1923 invalidním, byl mu invalidní důchod odepřen, protože ho až do roku 1920 nepřihlásili ani pozdější jeho zaměstnavatelé. Žalobce tedy žádá, by žalovaná zaplatila do pokladny zemské úřadovny I. Všeobecného pensijního ústavu v Praze onu část úhradního kapitálu, která by na ni připadla podle poměru doby zaměstnání a výše platu, k tomu cíli, by ústav s připočtením úhradních kapitálů, které by připadly na ostatní pozdější zaměstnavatele žalobcovy, mohl převzít výplatu důchodů podle pensijního zákona. První soud zamítl žalobu z důvodu, že žalobce podle své činnosti u žalované firmy nepodléhal pojistné povinnosti. Druhý soud potvrdil zamítací rozsudek, ale z jiného důvodu, že žalobce nemůže požadovati zaplacení úhradního kapitálu, i kdyby snad mohl požadovati